

Adomas Jurgis Čartoriskis

Pavadinimas	Adomas Jurgis Čartoriskis
Muziejus	Lietuvos nacionalinis dailės muziejus
Fondas	pagrindinis
Tipas	estampas
Sritys	menas, profesionalioji dailė (grafika)
Pirminės apskaitos numeris	LDM ED 133592/1
Inventorinis numeris	LDM G 1263
Matmenys	aukštis (lakštas) – 45,5 cm plotis (lakštas) – 29,5 cm aukštis (vaizdas) – 31,5 cm plotis (vaizdas) – 25,5 cm
Medžiagos	popierius
Autorius (-iai)	Jozef Abel Andrėjas Geigeris
Sukūrimo data	1799 m.
Sukūrimo vieta	Viena, Austrija
Sukūrimo stilius ir periodas	romantizmas

Ekspionato aprašymas

Subtilios toninės modeliuotės mecotintoje pavaizduotas kunigaikštis Adomas Jurgis Čartoriskis (1770–1861) jaunystėje. Tai garsus valstybės veikėjas, savo politinę karjerą pradėjęs Peterburge. Gimė Varšuvoje, Podolės žemės generolo, Lietuvos kariuomenės vado Adomo Kazimiero Čartoriskio ir Izabelės Flemingaitės šeimoje. 1795 tėvų išsiųstas į Rusiją, tapo vienu artimiausių būsimąjį carą Aleksandro I patikėtinių. Rusijos užsienio reikalų ministro pavaduotojas (nuo 1802), ministras (1804–1806). 1803 paskirtas Vilniaus universiteto ir Vilniaus švietimo apygardos kuratoriumi (iš pareigų pasitraukė po filomatų bylos). Iki 1810 gyveno Peterburge, vėliau – Varšuvoje, Pulavuose, retkarčiais pasirodydamas Vilniuje. 1803 dalyvavo rengiant naujus Vilniaus imperatoriškojo universiteto ir Vilniaus švietimo apygardos nuostatus. Rūpinosi liaudies švietimu, parapinėmis mokyklomis. 1830–1831 sukilimo metu Varšuvoje buvo išrinktas Laikinosios vyriausybės pirmininku. Sukilimui pralaimėjęs, emigravo, iki 1832 gyveno Londone, vėliau persikėlė į Paryžių, iš kur apie trisdešimt metų vadovavo nuosaikiai lenkų emigrantų grupei, kūrė planus Lenkijos Karalystei ir LDK atkurti. Buvo literatūros, meno ir mokslo mecenatas, papildė motinos sukauptą meno rinkinį, kurį, caro valdžiai konfiskuojant Čartoriskių turtus, suspėjo išvežti į Paryžių (jo sūnus Vladislovas Čartoriskis 1876–1880 rinkinius perkėlė į Krokuvą). Emigracijoje įsteigė keletą literatūrinių, mokslinių, pedagoginių ir labdarinių organizacijų. Domėjosi istorija, politika, rašė eiles.

Aprašė Regina Urbonienė